

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ സുന്ദരകാണ്ഡേ

॥ ചതുഃ പഞ്ചാശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ചതുഃ പഞ്ചാശഃ സർഗഃ ॥

ലങ്കായാ ദഹനം രക്ഷസാം വിലാപശ്ച

വീക്ഷമാണസ്തതോ ലങ്കാം
കപിഃ കൃതമനോരഥഃ |
വർധമാനസമുത്സാഹഃ
കാർയശേഷമചിന്തയത് ॥ 5.54.1 ॥

കിം നു ഖൽവവശിഷ്ടം മേ
കർതവ്യമിഹ സാമ്പ്രതം |
യദേഷാം രക്ഷസാം ഭൂയഃ
സന്താപജനനം ഭവേത് ॥ 5.54.2 ॥

വനം താവത് പ്രമഥിതം
പ്രകൃഷ്ടാ രാക്ഷസാ ഹതാഃ |
ബലൈകദേശഃ ക്ഷപിതഃ
ശേഷം ദുർഗവിനാശനം ॥ 5.54.3 ॥

ദുർഗേ വിനാശിതേ കർമ
ഭവേത് സുഖപരിശ്രമം |
അൽപയത്തേന കാർയ്യേസ്ഥിൻ
മമ സ്യാത് സഹലഃ ശ്രമഃ ॥ 5.54.4 ॥

യോ ഹൃയം മമ ലാംഗുലേ
 ദീപ്യതേ ഹവ്യവാഹനഃ |
 അസ്യ സന്തർപണം ന്യായം
 കർതുമേദിർഗൃഹോത്തമൈഃ || 5.54.5 ||

തതഃ പ്രദീപ്തലാംഗുലഃ
 സവിദ്യുദിവ തോയദഃ |
 ഭവനാഗ്രേഷു ലങ്കായാ
 വിചചാര മഹാകപിഃ || 5.54.6 ||

ഗൃഹാദ് ഗൃഹം രാക്ഷസാനാ -
 മുദ്യാനാനി ച വാനരഃ |
 വീക്ഷമാണോ ഹ്യസന്ത്രസ്തഃ
 പ്രാസാദാംശ്ച ചചാര സഃ || 5.54.7 ||

അവപ്ലുത്യ മഹാവേഗഃ
 പ്രഹസ്തസ്യ നിവേശനം |
 അഗ്നിം തത്ര വിനീക്ഷിപ്യ
 ശ്വസനേന സമോ ബലീ || 5.54.8 ||

തതോന്യത് പുപ്ലുവേ വേശ്മ
 മഹാപാർശ്വസ്യ വീര്യവാൻ |
 മുമോച ഹനുമാനഗ്നിം
 കാലാനലശിഖോപമം || 5.54.9 ||

വജ്രദംഷ്ട്രസ്യ ച തഥാ
 പുപ്ലുവേ സ മഹാകപിഃ |
 ശൂകസ്യ ച മഹാതേജാഃ
 സാരണസ്യ ച ധീമതഃ || 5.54.10 ||

തഥാ ചേന്ദ്രജിതോ വേശ്മ
 ദദാഹ ഹരിയൂഥപഃ |
 ജംബുമാലേഃ സുമാലേശ്വ
 ദദാഹ ഭവനം തതഃ || 5.54.11 ||

രശ്മികേതോശ്വ ഭവനം
 സൂര്യശതോസ്തമൈവ ച |
 ഹ്രസ്വകർണസ്യ ദംഷ്ട്രസ്യ
 രോമശസ്യ ച രക്ഷസഃ || 5.54.12 ||

യുദ്ധോന്മത്തസ്യ മത്തസ്യ
 ധ്വജഗ്രീവസ്യ രക്ഷസഃ |
 വിദ്യുജ്ജിഹ്വസ്യ ഘോരസ്യ
 തഥാ ഹസ്തിമുഖസ്യ ച || 5.54.13 ||

കരാലസ്യ വിശാലസ്യ
 ശോണിതാക്ഷസ്യ ചൈവ ഹി |
 കുന്ദകർണസ്യ ഭവനം
 മകരാക്ഷസ്യ ചൈവ ഹി || 5.54.14 ||

നരാനതകസ്യ കുന്ദസ്യ
 നികുന്ദസ്യ ദുരാത്മനഃ |
 യജ്ഞശതോശ്വ ഭവനം
 ബ്രഹ്മശതോസ്തമൈവ ച || 5.54.15 ||

വർജയിത്വാ മഹാതേജാ
 വിഭീഷണഗൃഹം പ്രതി |
 ക്രമമാണഃ ക്രമേണൈവ
 ദദാഹ ഹരിപുംഗവഃ || 5.54.16 ||

തേഷു തേഷു മഹാർഹേഷു
 ഭവനേഷു മഹായശാഃ |
 ഗൃഹേഷ്യഭിമതാമൃദ്ധിം
 ദദാഹ കപികുഞ്ജരഃ || 5.54.17 ||

സർവേഷാം സമതിക്രമ്യ
 രാക്ഷസേന്ദ്രസ്യ വീര്യവാൻ |
 ആസസാദാമ ലക്ഷ്മീവാൻ
 രാവണസ്യ നിവേശനം || 5.54.18 ||

തതസ്തസ്മിൻ ഗൃഹേ മുഖ്യേ
 നാനാരത്നവിഭൂഷിതേ |
 മേരുമന്ദരസങ്കാശേ
 നാനാമംഗലശോഭിതേ || 5.54.19 ||

പ്രദീപ്തമഗ്നിമുത്സൃജ്യ
 ലാംഗുലാഗ്രേ പ്രതിഷ്ഠിതം |
 നനാദ ഹനുമാൻ വീരോ
 യുഗാന്തജലദോ യഥാ || 5.54.20 ||

ശ്വസനേന ച സംയോഗാ -
 ദതിവേശോ മഹാബലഃ |
 കാലാഗ്നിരിവ ജ്ജ്വാല
 പ്രാവർധത ഹുതാശനഃ || 5.54.21 ||

പ്രദീപ്തമഗ്നിം പവന -
 സ്തേഷു വേശ്മസു ചാരയൻ |
 താനി കാഞ്ചനജാലാനി
 മുക്താമണിമയാനി ച || 5.54.22 ||

ഭവനാനി വൃശീർയന്ത
 രത്നവന്തി മഹാന്തി ച |
 താനി ഭഗവിമാനാനി
 നിപേതൂർവസുധാതലേ || 5.54.23 ||

ഭവനാനീവ സിദ്ധാനാ -
 മംബരാത് പുൺയസങ്ക്ഷയേ |
 സഞ്ജജേത തുമുലഃ ശബ്ദോ
 രാക്ഷസാനാം പ്രധാവതാം || 5.54.24 ||

സ്വേ സ്വേ ഗൃഹപരിത്രാണേ
 ഭഗോത്സാഹോജ്യിതശ്രിയാം |
 നൂനമേഷോഽഗ്നിരായാതഃ
 കപിരുപേണ ഹാ ഇതി || 5.54.25 ||

ക്രന്ത്യഃ സഹസാ പേതൂഃ
 സ്തനന്ധയധരാഃ സ്ത്രിയഃ |
 കാശ്ചിദഗ്നിപരീതാംഗ്യോ
 ഹർമ്യേഭ്യോ മുക്തമൂർധജാഃ || 5.54.26 ||

പതന്ത്യാരേജിരേഭ്യഭ്യഃ
 സൗദാമന്യ ഇവാംബരാത് |
 വജ്രവിദ്രുമവൈദൂർയ -
 മുക്താരജതസംഹതാൻ || 5.54.27 ||

വിചിത്രാൻ ഭവനാധാതൂൻ -
 യാനമാനാൻ ദദർശ സഃ |
 നാഗിസ്തൃപൃതി കാഷ്ഠാനാം
 തൃണാനാം ച യഥാ തഥാ || 5.54.28 ||

ഹനൂമാൻ രാക്ഷസേന്ദ്രാണാം
 വധേ കിഞ്ചിന്ന തൃപൃതി |
 ന ഹനൂമദ്വിശസ്താനാം
 രാക്ഷസാനാം വസുന്ധരാ || 5.54.29 ||

ഹനൂമതാ വേഗവതാ
 വാനരേണ മഹാത്മനാ |
 ലങ്കാപുരം പ്രദഗ്ധം തദ്
 രുദ്രേണ ത്രിപുരം യഥാ || 5.54.30 ||

തതഃ സ ലങ്കാപുരപർവതാഗ്രേ
 സമുത്ഥിതോ ഭീമപരാക്രമോഽഗ്നിഃ |
 പ്രസാർയ ചൂഡാവലയം പ്രദീപ്തോ
 ഹനൂമതാ വേഗവതോപസൃഷ്ടഃ || 5.54.31 ||

യുഗാന്തകാലാനലതുൽയരൂപഃ
 സമാരുതോഽഗ്നിർവവൃധേ ദിവസ്പൃക് |
 വിധുമരശ്മിർഭവനേഷു സക്തോ
 രക്ഷഃ ശരീരാജ്യസമർപിതാർചിഃ || 5.54.32 ||

ആദിത്യകോടീസദ്യശഃ സുതേജാ
 ലങ്കാം സമസ്താം പരിവാർയ തിഷ്ഠൻ |
 ശബ്ദൈരനേകൈരശനിപ്രരുവൈ -
 ര്ഭിന്നിവാന്ധം പ്രബഭൗ മഹാഗ്നിഃ || 5.54.33 ||

തത്രാംബരാദഗ്നിരതിപ്രവൃദ്ധോ
 രൂക്ഷപ്രഭഃ കിംശുകപുഷ്പചൂഡഃ |
 നിർവാണധൂമാകുലരാജയശ്ച
 നീലോത്പലാഭാഃ പ്രചകാശിര്യഭാഃ || 5.54.34 ||

വജ്രീ മഹേന്ദ്രസ്ത്രിദശേശ്വരോ വാ
 സാക്ഷാദ് യഥോ വാ വരുണോന്മീലോ വാ |
 രൗദ്രോന്മീലോകോ ധനദശ സോമോ
 ന വാനരോന്മീലോ സ്വയമേവ കാലഃ || 5.54.35 ||

കിം ബ്രഹ്മണഃ സർവപിതാമഹസ്യ
 ലോകസ്യ ധാതുശ്ചതുരാനസ്യ |
 ഇഹാഗതോ വാനരരൂപധാരീ
 രക്ഷോപസംഹാരകരഃ പ്രകോപഃ || 5.54.36 ||

കിം വൈഷ്ണവം വാ കപിരൂപമേത്യ
 രക്ഷോവിനാശായ പരം സുതേജഃ |
 അചിന്ത്യമവ്യക്തമനന്തമേകം
 സ്വമായയാ സാമ്പ്രതമാഗതം വാ || 5.54.37 ||

ഇത്യേവമുചുർബ്രഹ്മവോ വിശിഷ്ടാ
 രക്ഷോഗണാസ്ത്ത്ര സമേത്യ സർവേ |
 സപ്രാണിസംഘാം സഗൃഹാം സവൃക്ഷാം
 ദഗ്ധാം പുരീം താം സഹസാ സമീക്ഷ്യ || 5.54.38 ||

തതസ്തു ലങ്കാ സഹസാ പ്രദഗ്ധാ
 സരാക്ഷസാ സാശ്വരമാ സനാഗാ |
 സപക്ഷിസംഘാ സമൃഗാ സവൃക്ഷാ
 രുരോദ ദീനാ തുമുലം സശബ്ദം || 5.54.39 ||

ഹാ താത ഹാ പുത്രക കാന്ത മിത്ര
 ഹാ ജീവിതേശാംഗ ഹതം സുപുണ്ഡം |
 രക്ഷോഭിരേവം ബഹുധാ ബ്രൂവദ്ഭിഃ
 ശബ്ദഃ കൃതോ ഘോരതരഃ സുഭീമഃ || 5.54.40 ||

ഹുതാശനജ്വാലസമാവൃതാ സാ
 ഹതപ്രവീരാ പരിവൃത്തയോധാ |
 ഹനുമതഃ ക്രോധബലാഭിഭൂതാ
 ബഭൂവ ശാപോപഹതേവ ലങ്കാ || 5.54.41 ||

സസംഭ്രമം ത്രസ്തവിഷണ്ണരാക്ഷസാം
 സമുജ്ജ്വലജ്വാലഹുതാശനാങ്കിതാം |
 ദദർശ ലങ്കാം ഹനുമാൻ മഹാമനാഃ
 സ്വയംഭൂരോഷോപഹതാമിവാവനിം || 5.54.42 ||

ഭക്ത്യാ വനം പാദപരത്തസങ്കുലം
 ഹത്യാ തു രക്ഷാംസി മഹാന്തി സംയുഗേ |
 ദഗ്ധാ പുരീം താം ഗൃഹരത്നമാലിനീം
 തസ്ഥൗ ഹനുമാൻ പവനാത്മജഃ കപിഃ || 5.54.43 ||

സ രാക്ഷസാംസ്താൻ സുബഹുംശ്ച ഹത്യാ
 വനം ച ഭക്ത്യാ ബഹുപാദപം തത് |
 വിസൃജ്യ രക്ഷോഭവനേഷു ചാഗ്നിം
 ജഗാമ രാമം മനസാ മഹാത്മാ || 5.54.44 ||

തതസ്തു തം വാനരവീരമുഖ്യം
 മഹാബലം മാരുതതുൽയവേഗം |
 മഹാമതിം വായുസുതം വരിഷ്ഠം
 പ്രതുഷ്ടുവുർഭേവഗണാശ്ച സർവേ || 5.54.45 ||

ഭേവാശ്ച സർവേ മുനിപുംഗവാശ്ച
 ഗന്ധർവവിദ്യാധരപന്നഗാശ്ച |
 ഭൂതാനി സർവാണി മഹാന്തി തത്ര
 ജഗ്മുഃ പരാം പ്രീതിമതുൽയരൂപാം || 5.54.46 ||

ഭക്ത്യാ വനം മഹാതേജാ
 ഹത്യാ രക്ഷാംസി സംയുഗേ |
 ദഗ്ധാ ലങ്കാപുരീം ഭീമാം
 രരാജ സ മഹാകപിഃ || 5.54.47 ||

ഗൃഹാഗ്ര്യശൃംഗാഗ്രതലേ വിചിത്രേ
 പ്രതിഷ്ഠിതോ വാനരരാജസിംഹഃ |
 പ്രദീപ്തലാംഗുലകൃതാർചിമാലീ
 വ്യരാജതാദിത്യ ഇവാർചിമാലീ || 5.54.48 ||

ലങ്കാം സമസ്താം സമ്പീഡ്യ
 ലാംഗുലാഗ്നിം മഹാകപിഃ |
 നിർവാപയാമാസ തദാ
 സമുദ്രേ ഹരിപുംഗവഃ || 5.54.49 ||

തതോ ദേവാഃ സഗന്ധർവാഃ
 സിദ്ധാശ്ച പരമർഷയഃ |
 ദൃഷ്ട്വാ ലങ്കാം പ്രദഗ്ധാം താം
 വിസ്ഥയം പരമം ഗതാഃ || 5.54.50 ||

തം ദൃഷ്ട്വാ വാനരശ്രേഷ്ഠം
 ഹനുമാന്തം മഹാകപിം |
 കാലാഗ്നിരിതി സഞ്ചിന്ത്യ
 സർവഭൂതാനി തത്രസുഃ || 5.54.51 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 സുന്ദരകാണ്ഡേ ചതുഃ പഞ്ചാശഃ സർഗഃ ||